

DKM. 1710.12.2018.112

DKM. 16.01.2019.112



EGG UN Elbląg  
Rejestr zmian i spraw

PISMO PRZYCHODZĄCE



Numer pisma: 4000/2019  
Wpłynęło: 14-01-2019

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.018.06.2018

DKM/DSR  
15.01.2019

Sam2

SEKRETARZ *Artur Zieliński* **Artur Zieliński** Wróblewski Prezydent Miasta Elbląg  
Urząd Miejski w Elblągu,  
ul. Łączności 1, 82-300 Elbląg

14 STY. 2019

*Ohw*

# WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/065 Realizacja programu „Rodzina 500 plus”

## I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Elblągu, ul. Łączności 1, 82-300 Elbląg (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Witold Wróblewski, Prezydent Miasta Elbląg od 30 listopada 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczenia i realizacja wypłat.</li><li>2. Wykorzystywanie przez gminy dotacji na obsługę programu „Rodzina 500 plus”.</li><li>3. Weryfikacja wykorzystania środków z programu „Rodzina 500 plus”.</li><li>4. Kształtowanie się liczby i wysokości świadczeń z pomocy społecznej w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r.</li><li>5. Zapewnienie środków na wypłatę świadczenia wychowawczego.</li><li>6. Sprawozdawczość związana ze świadczeniem wychowawczym.</li></ol>
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli <sup>1</sup>
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Wojciech Dąbrowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/136/2018 z 6 grudnia 2018 r.</li><li>2. Beata Saba, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/127/2018 z 20 listopada 2018 r.</li></ol>

(akta kontroli str.1-6)

## II. Ocena ogólna<sup>2</sup> kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu w badanym zakresie w latach objętych kontrolą.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>W Urzędzie rzetelnie weryfikowano wnioski dotyczące przyznawania prawa do świadczenia wychowawczego w ramach programu „Rodzina 500 plus” (dalej: „Program”) oraz terminowo i w odpowiedniej wysokości wypłacano beneficjentom te świadczenia. Prawidłowo wykorzystano, otrzymaną na ten cel od Wojewody Warmińsko-Mazurskiego (dalej: „Wojewoda”), dotację celową z budżetu państwa. W ustawowym terminie dokonano zwrotu, na rachunek Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie (dalej: „Urząd Wojewódzki”), niewykorzystanych do końca 2016 r. i 2017 r. środków ww. dotacji na realizację zadania z zakresu świadczenia wychowawczego.</p> <p>W Urzędzie rzetelnie sporządzano i terminowo przekazywano do Urzędu Wojewódzkiego sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadania z zakresu świadczenia wychowawczego. Prawidłowo wykazano również wydatki na realizację Programu w sprawozdaniach budżetowych Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych</p>

<sup>1</sup> Dz. U. z 2011 r. poz. 524, ze zm. (dalej: „ustawa o NIK”).

<sup>2</sup> Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, sporządzonych na koniec 2016 r. i 2017 r. oraz na koniec września 2018 r.

### III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe<sup>3</sup> kontrolowanej działalności

OBSZAR

#### 1. Weryfikacja wniosków o wypłatę świadczenia i realizacja wypłat

Opis stanu faktycznego

1.1 Prezydent Miasta Elbląg, zarządzeniem z 23 lutego 2016 r.<sup>4</sup>, wyznaczył Departament Świadczeń Rodziny (dalej: „Departament”) jako komórkę odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu świadczenia wychowawczego. Do zadań tych należało m.in.: przyjmowanie, rejestrowanie i akceptacja formalna wniosków w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, występowanie do wnioskodawców oraz właściwych podmiotów o uzupełnienie ewentualnych braków w dokumentacji dołączonej do wniosków a także współpraca z innymi organami, urzędami i jednostkami organizacyjnymi gminy w kwestiach dotyczących świadczenia wychowawczego.

W okresie objętym kontrolą do Urzędu wpłynęło łącznie 18 550 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w tym:

- 9 876 dotyczyło pierwszego okresu świadczeniowego (tj. od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2017 r.), w tym 6 150 przyznania świadczenia na pierwsze dziecko,
- 8 674 dotyczyło drugiego okresu świadczeniowego (tj. od 1 października 2017 r. do 30 września 2018 r.), w tym 5 185 świadczenia na pierwsze dziecko.

Spółród wszystkich 18 550 wniosków, 432 pozostawiono bez rozpatrzenia, głównie z powodu niewywiązania się wnioskodawców z obowiązku uzupełnienia dokumentów (429 przypadków)<sup>5</sup>. W pozostałych 18 118 przypadkach wszczęte zostały postępowania o ustalenie prawa do świadczenia, a w ich wyniku do 30 września 2018 r.:

- 17 420 decyzji wydanych zostało w Departamencie, a dotyczyły one ustalenia prawa do świadczenia o łącznej wartości 142 507,2 tys. zł (na pierwszy okres świadczeniowy: 9 244 decyzji przyznających świadczenia o łącznej wartości 86 835,1 tys. zł i na drugi okres świadczeniowy: 8 176 decyzji – świadczenia na kwotę 55 672,1 tys. zł),
- 330 decyzji wydanych zostało przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego lub Wojewodę, a dotyczyły one ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw Unii Europejskiej, którego łączna wartość wyniosła 1 980,9 tys. zł (odpowiednio w poszczególnych okresach świadczeniowych: 174 i 1 069,5 tys. zł oraz 156 i 911,4 tys. zł).

W badanym okresie w Urzędzie nie wystąpiły przypadki przekazywania świadczeń w formie rzeczowej.

(akta kontroli str. 7-65)

<sup>3</sup> Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

<sup>4</sup> Nr 68/2016, w sprawie określenia zadań i struktury organizacyjnej Departamentu Świadczeń Rodziny Urzędu Miejskiego w Elblągu.

<sup>5</sup> W pozostałych trzech przypadkach beneficjenci złożyli wnioski dotyczące ustalenia prawa do świadczenia dwukrotnie. Za pierwszym razem były one niekompletne, zostały zarejestrowane w systemie, ale z uwagi na ponowne złożenie kompletnych wniosków nie nadano im błogu.

1.2 Przeprowadzona podczas kontroli NIK analiza dokumentacji dotyczącej 20 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia<sup>6</sup> wykazała, że:

- Wszystkie wnioski spełniały wymogi określone w art. 13 ust. 2-3 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci<sup>7</sup> (dalej: „Ustawa”), tj. zawierały wymagane dane dotyczące wnioskodawcy i dzieci pozostających na jego utrzymaniu oraz klauzulę o odpowiedzialności karnej wnioskodawcy w przypadku złożenia fałszywego oświadczenia.
- Do wszystkich załączono wymagane dokumenty, o których mowa w art. 13 ust. 4 Ustawy, tj. m.in. zaświadczenia i oświadczenia dokumentujące wysokość uzyskiwanych dochodów oraz inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia wychowawczego będącego przedmiotem wniosku.
- Urząd rzetelnie dokonał weryfikacji dokumentacji dołączonej do wniosków i prawidłowo ustalił m.in. średnie miesięczne dochody rodzin wnioskodawców i ich członków, prawo do świadczenia na pierwsze dziecko oraz kolejne dzieci do 18 roku życia, a także okresy przyznania świadczeń, wydając w tej sprawie stosowne decyzje. Informacje umożliwiające weryfikację danych zawartych we wnioskach pozyskiwano m.in. z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, urzędów skarbowych, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, urzędów pracy. Wykorzystywano także dane zgromadzone w systemie informatycznym E-Podałki i zintegrowanym systemie wspomaganie zarządzania miastem OTAGO firmy Asseco Data Systems.

(akta kontroli str. 66-73)

1.3 Analiza dokumentacji dotyczącej przyznania i wypłaty świadczenia 20 beneficjentów Programu<sup>8</sup> wykazała, że wszystkie przyznane w jego ramach środki zostały wypłacone w terminach i wysokości określonej w wydanych decyzjach, a ich łączna wartość wyniosła 183,6 tys. zł<sup>9</sup>.

(akta kontroli str. 74-81)

Stwierdzone  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu w badanym zakresie w latach objętych kontrolą.

OBSZAR

## 2. Wykorzystywanie przez gminy dotacji na obsługę programu „Rodzina 500 plus”

Opis stanu  
faktycznego

2.1 W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r. zadania związane z obsługą Programu realizowało łącznie od 25 do 28 osób, w tym jedna z nich zatrudniona była na podstawie umowy cywilnoprawnej do 30 grudnia 2016 r. Koszty obsługi świadczeń wyniosły w Urzędzie łącznie 2 154,0 tys. zł, z tego 1 275,6 tys. zł dotyczyło pierwszego okresu świadczeniowego i 878,4 tys. zł – drugiego okresu świadczeniowego<sup>10</sup>. Były to koszty wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi (1 513,6 tys. zł), wynagrodzeń bezosobowych (6,9 tys. zł) oraz na innych zakupów bieżących i inwestycyjnych (633,5 tys. zł).

<sup>6</sup> Dotyczyły one łącznie 20 wnioskodawców i 31 dzieci, w tym 10 wniosków osób, którym przyznano świadczenie na 17 dzieci o wartości 115,1 tys. zł oraz 10 wniosków osób, którym odmówiono świadczenia na 14 dzieci – po pięć z każdego okresu świadczeniowego.

<sup>7</sup> Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, ze zm.

<sup>8</sup> Po 10 przypadków w każdym okresie świadczeniowym.

<sup>9</sup> Wartość wypłacanego świadczenia wynosiła łącznie od 1,5 tys. zł do 18,0 tys. zł

<sup>10</sup> W 2016 r. – 768,9 tys. zł, w 2017 r. – 831,9 tys. zł i w 2018 r. (do 30 września) – 555,2 tys. zł.

Wydatki na wynagrodzenia pracowników realizujących zadania w ramach Programu wyniosły łącznie 1 520,5 tys. zł (w tym nagrody 93,3 tys. zł i dodatki specjalne 178,3 tys. zł), z tego:

- 830,3 tys. zł<sup>11</sup> (w tym nagrody 58,2 tys. zł i dodatki specjalne 71,6 tys. zł) poniesiono w pierwszym okresie świadczeniowym i stanowiły one 65,1% ogółu wydatków przeznaczonych na koszty obsługi Programu w tym okresie świadczeniowym,
- 690,2 tys. zł (odpowiednio: 35,1 tys. zł i 106,7 tys. zł) – w drugim okresie świadczeniowym i stanowiły one 78,6% ogółu wydatków na obsługę świadczeń.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, iż dodatki specjalne do wynagrodzeń uzależnione były zarówno od nakładów pracy jak i zwiększonej dyspozycyjności pracowników, zwłaszcza w czasie przełomu okresów świadczeniowych.

(akta kontroli str. 82-119)

**2.2** W badanych latach, ze środków dotacji celowej przeznaczonej na obsługę Programu sfinansowano wydatki bieżące i inwestycyjne, które wyniosły łącznie 633,5 tys. zł, z tego:

- 445,3 tys. zł w pierwszym okresie świadczeniowym na: zakup materiałów i wyposażenia (87,4 tys. zł), usługi pozostałe (209,1 tys. zł), wydatki inwestycyjne (131,1 tys. zł), delegacje i szkolenia (1,4 tys. zł), pozostałe wydatki (16,3 tys. zł). Stanowiły one 34,9% ogółu wydatków przeznaczonych na obsługę w tym okresie świadczeniowym.

188,2 tys. zł w drugim okresie świadczeniowym na: zakup materiałów i wyposażenia (15,3 tys. zł), usługi pozostałe (153,1 tys. zł), wydatki inwestycyjne (5,5 tys. zł), delegacje i szkolenia (2,5 tys. zł), pozostałe wydatki (11,8 tys. zł). Stanowiły one 21,4% ogółu tych wydatków.

W okresie objętym kontrolą, w związku z realizacją przedmiotowego zadania Urząd zakupił ze środków otrzymanej dotacji sprzęt komputerowy i biurowy oraz wyposażenie meblowe na łączną kwotę 239,3 tys. zł (odpowiednio w pierwszym i drugim okresie świadczeniowym: 218,5 tys. zł i 20,8 tys. zł), w tym m.in. zestawy komputerowe, drukarki, niszczarki, biurka, szafy biurowe. Zakupiony sprzęt i wyposażenie sfinansowano w całości lub w części ze środków dotacji na świadczenie wychowawcze.

Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK oględziny 23 wybranych urzędzeń<sup>12</sup> wykazały, że były one użytkowane przez pracowników Departamentu wykonujących zadania związane z obsługą świadczenia wychowawczego.

(akta kontroli str. 82-83, 120-130)

**2.3** W badanych latach koszty obsługi Programu wyniosły łącznie 2 154,0 tys. zł, tj. 766,9 tys. zł w 2016 r., 831,9 tys. zł w 2017 r. i 555,2 tys. zł do końca III kwartału 2018 r. W latach budżetowych 2016-2017 kwoty te stanowiły odpowiednio 2,0% i 1,5% dotacji otrzymanej z Urzędu Wojewódzkiego i przeznaczonej na wypłatę świadczenia wychowawczego (po jej ostatecznej weryfikacji przez Wojewodę). Wysokość środków przekazanych na ten cel w 2018 r. (do końca III kwartału) stanowiła 1,5% otrzymanej w tym okresie dotacji.

Po zakończeniu roku budżetowego Urząd weryfikował należne koszty obsługi w stosunku do kwoty wypłaconych świadczeń wychowawczych. Kwota świadczeń stanowiła w latach 2016-2017 odpowiednio: 98,0% i 98,5% otrzymanej na ten cel dotacji celowej z budżetu państwa.

<sup>11</sup> Na wynagrodzenia osobowe: 823,4 tys. zł, na wynagrodzenia bezosobowe: 6,9 tys. zł.

<sup>12</sup> Drukarki (3), zestawy komputerowe (15), zasilacz UPS (1), laptopy (2), sprzęt teleinformatyczny do monitorowania sali obsługi klienta i obiektu na zewnątrz (1) i klimatyzator (1).

Kwoty przeznaczone na obsługę świadczenia zostały wykazane w prawidłowej wysokości w sprawozdaniach Rb-50 za IV kwartał 2016 r., IV kwartał 2017 r. i III kwartał 2018 r. W tych sprawozdaniach prawidłowo wykazano również kwoty wypłaconych świadczeń (§ 3110 Świadczenia społeczne).

Jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu, stosowany w Urzędzie sposób naliczania kosztów obsługi był zgodny z wytycznymi zawartymi w Podręczniku dla samorządowców dostępnym na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Rozliczenia dotacji były również akceptowane przez Urząd Wojewódzki.

(akta kontroli str. 82-83, 131-183)

**2.4** W latach 2016-2017 Urząd otrzymał dotację na świadczenie wychowawcze i koszty jego obsługi w łącznej wysokości 103 703,2 tys. zł, tj. 43 964,9 tys. zł w 2016 r. i 59 738,3 tys. zł w 2017 r. Z kwoty tej wykorzystał 103 188,2 tys. zł, z tego 43 805,4 tys. zł w 2016 r., 59 382,8 tys. zł w 2017 r.

Urząd, zgodnie z art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, dokonał zwrotu na rachunek Wojewody niewykorzystanych środków dotacji za:

- 2016 r. w kwocie 159,5 tys. zł w dniu 30 grudnia 2016 r.,
- 2017 r. w kwocie 355,5 tys. zł w dniu 31 grudnia 2017 r.

W 2018 r. (do 30 września) Urząd otrzymał 43 457,1 tys. zł, zaś wykorzystał 43 357,3 tys. zł.

W badanym okresie do Urzędu nie wpłynęły żądania Wojewody dotyczące zwrotu środków dotacji i nie wystąpiły przypadki finansowania świadczeń wychowawczych ze środków własnych Urzędu.

(akta kontroli str. 82-83, 135-199)

Stwierdzone  
nieprawidłowości  
**OCENA CZĄSTKOWA**

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu w badanym zakresie w latach objętych kontrolą.

**OBSZAR**

### **3. Weryfikacja wykorzystania środków z programu „Rodzina 500 plus”**

Opis stanu  
faktycznego

W latach 2016 – 2018 (do 30 września) w Urzędzie wydano łącznie 225 decyzji w sprawie nienależnie pobranego świadczenia, a dotyczyły one 541 odzyskanych świadczeń w łącznej kwocie 267,2 tys. zł<sup>13</sup>. Nie stwierdzono w tym czasie przypadków zamiany świadczenia pieniężnego, udzielonego w ramach realizacji Programu, na świadczenie rzeczowe.

W Urzędzie nie określono w formie pisemnej zasad weryfikacji wykorzystania przez beneficjentów otrzymanego świadczenia wychowawczego i sprawowania opieki nad dzieckiem. Weryfikacja wykorzystania świadczenia następowała w przypadkach, gdy do Urzędu wpływały pisemne informacje o nieprawidłowym wykorzystywaniu świadczenia. Pracownicy Departamentu dokonywali również okresowego sprawdzenia sytuacji dochodowej beneficjentów (po wydaniu decyzji ustalającej prawo do uzyskania świadczenia), w wyniku czego ujawniali przypadki zwiększenia dochodów. Po ustaleniu ww. przestank:

- wnioskowano do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu (dalej: „MOPS”) o przeprowadzenie wywiadów środowiskowych na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy,
- wzywano, w razie konieczności, beneficjentów do złożenia wyjaśnień,

<sup>13</sup> Odpowiednio w okresach świadczeniowych: 154 i 387, w kwocie 76,0 tys. zł i 191,2 tys. zł.

po zgromadzeniu ww. dowodów, dokonywano analizy sytuacji beneficjentów i podejmowano decyzje o dalszej wypłacie świadczenia lub wydawano decyzje orzekające wygaśnięcie decyzji w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

Z analizy dokumentacji pięciu losowo dobranych postępowań prowadzonych wobec beneficjentów Programu wynikało, że:

- we wszystkich przypadkach, na podstawie art. 15 ust. 1 Ustawy, wnioskowano do MOPS o przeprowadzenie wywiadów środowiskowych, celem weryfikacji m.in. sposobu wydatkowania świadczenia, wątpliwości dotyczących sprawowania opieki nad dziećmi. Przyczyną weryfikacji były m.in. wnioski złożone przez drugiego z rodziców, wskazujące na niewłaściwe wykorzystanie świadczenia.
- W trzech przypadkach uzyskano od beneficjentów stosowne oświadczenia dotyczące m.in. sposobu sprawowania opieki nad dzieckiem, zmiany miejsca zamieszkania.
- W wyniku przeprowadzonych weryfikacji w czterech przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości i prawo do świadczenia wychowawczego w formie pieniężnej było kontynuowane. W jednym przypadku wydano decyzję orzekającą wygaśnięcie decyzji w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego. Uzasadniono ją zmianą miejsca zamieszkania beneficjenta, a dokumentację w tym zakresie przekazano do organu właściwego.

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, że analizy weryfikacji sposobu wykorzystania przez beneficjentów środków pochodzących z Programu dokonywane były indywidualnie w odniesieniu do konkretnego przypadku. Podała również, że żaden przepis Ustawy nie nakłada na organ realizujący świadczenie wychowawcze obowiązku każdorazowej weryfikacji wykorzystania tego świadczenia przez beneficjentów.

(akta kontroli str. 65, 200-203)

Stwierdzone  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu w badanym zakresie w latach objętych kontrolą.

OBSZAR

#### **4. Kształtowanie się liczby i wysokości świadczeń z pomocy społecznej w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2018 r.**

Opis stanu  
faktycznego

Analiza innych świadczeń z pomocy społecznej<sup>14</sup>, udzielanych w latach 2015 – 2018 (30 września) losowo wybranym 50 rodzinom korzystającym od kwietnia 2016 r. także ze świadczenia udzielanego w ramach realizacji Programu, wykazała m.in., że zmniejszyła się liczba rodzin korzystających:

- z zasiłków ogółem – z 35 rodzin w 2015 r. (łącznie wartość świadczeń wyniosła 91,0 tys. zł) do 34 w 2016 r. (72,7 tys. zł), 31 w 2017 r. (59,4 tys. zł) i 23 wg stanu na 30 września (41,9 tys. zł),
- z zasiłków okresowych – odpowiednio: z 29 (72,7 tys. zł) w 2015 r. do 28 (57,8 tys. zł) w 2016 r., 17 (41,7 tys. zł) w 2017 r. i 19 (34,5 tys. zł) do 30 września 2018 r.,

<sup>14</sup> Dane uzyskano z MOPS na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK z MOPS.

- z zasiłków celowych – z 27 w latach 2015-2017 (odpowiednio w kwotach: 18,3 tys. zł, 14,8 tys. zł do 17,6 tys. zł) do 13 (7,4 tys. zł) do 30 września 2018 r.

Na tym samym poziomie pozostała liczba analizowanych rodzin korzystających ze środków na dożywianie, tj. 45 rodzin w 2015 r.<sup>15</sup> i w 2018 r. (do 30 września)<sup>16</sup>.

Zwiększyła się natomiast liczba analizowanych rodzin korzystających ze środków przeznaczonych na dożywianie dzieci prowadzone w szkołach, przedszkolach, żłobkach, świetlicach szkolnych i na wypoczynku z 44 rodzin w 2015 r. do 45 w 2018 r. (do 30 września), jednak przy zmniejszeniu wartości przeznaczonych na ten cel środków (odpowiednio: 80,6 tys. zł. i 63,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 204-205)

Dyrektor Departamentu wyjaśniła, iż w badanym okresie w Urzędzie nie analizowano wpływu świadczeń wypłacanych w ramach Programu na udzielanie innych świadczeń pomocy społecznej.

Dyrektor MOPS<sup>17</sup> podała, że w wyniku analizy dotyczącej sytuacji rodzin z dziećmi, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej za okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2017 r. nie zauważono znaczącej poprawy funkcjonowania rodzin wieloprotymowych w związku z możliwością otrzymania świadczenia wychowawczego.

(akta kontroli str. 206-211)

OCENA CZĄSTKOWA

Ze względu na informacyjny charakter badania obszaru NIK odstępuje od jego ocen.

OBSZAR

## **5. Zapewnienie środków na wypłatę świadczenia wychowawczego**

### **5.1. Wykorzystanie dotacji ze Skarbu Państwa na obsługę programu „Rodzina 500 plus”**

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Urząd został poinformowany przez Wojewodę o kwotach dotacji celowych z budżetu państwa przeznaczonych na realizację świadczenia wychowawczego oraz na koszty obsługi przez gminę tego zadania, tj.:

- w dniu 22 i 24 lutego 2016 r. – o zwiększeniu dotacji w dziale 852 Pomoc społeczna, rozdziale 85295 Pozostała działalność odpowiednio w kwotach: 41 125,6 tys. zł (§ 2010) i 143,0 tys. zł (§ 6310). Środki dotacji pochodziły z projektu ustawy budżetowej.
- 7 lutego 2017 r. – o przyznaniu dotacji w dziale 855 Rodzina, rozdziale 85501 Świadczenie wychowawcze w kwocie 54 708,8 tys. zł, a podstawą jej przyznania była ustawa budżetowa.
- 19 lutego 2018 r. – o przyznaniu dotacji w dziale 855 Rodzina, rozdziale 85501 Świadczenie wychowawcze w kwocie 58 797,7 tys. zł (z ustawy budżetowej).

W ciągu lat budżetowych 2016-2018 Urząd był informowany przez Wojewodę o zmianach kwot dotacji przeznaczonych na realizację Programu, w tym:

- w 2016 r. do Urzędu wpłynęły trzy informacje o przesunięciach kwot dotacji pomiędzy rozdziałami klasyfikacji budżetowej jak i o przyznaniu dodatkowych środków pochodzących z budżetu państwa (zwiększenie o 381,3 tys. zł) i z rezerw celowych (zwiększenie o 2 315,0 tys. zł). W wyniku tych zmian plan dotacji na realizację świadczenia wychowawczego zwiększył się z kwoty 41 268,6 tys. zł do 43 964,9 tys. zł.

<sup>15</sup> Łączna wartość świadczeń to 82,0 tys. zł.

<sup>16</sup> Łączna wartość świadczeń to 64,5 tys. zł.

<sup>17</sup> / informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

- W 2017 r. – cztery informacje dotyczące zwiększenia kwot dotacji, w tym środkami z budżetu państwa (o kwotę 2 027,6 tys. zł) i z rezerw celowych (o kwotę 3 751,3 tys. zł). W skutek tych zmian kwota dotacji na realizację Programu zwiększyła z 54 708,8 tys. zł do 60 487,7 tys. zł.
- Do końca września 2018 r. wpłynęły trzy informacje m.in. o zmniejszeniu kwoty dotacji łącznie o 4 507,8 tys. zł, w wyniku czego plan dotacji w rozdziale 85501 wyniósł 54 289,8 tys. zł.

W Urzędzie, po uzyskaniu informacji od Wojewody zarówno o kwotach wynikających z ustaw budżetowych (w tym ich projektów) na lata 2016-2018 jak i zmian w trakcie tych lat, wprowadzano stosowne zmiany<sup>18</sup> do budżetu Miasta Elbląga.

(akta kontroli str. 212-291)

## 5.2. Terminowość przekazywania dotacji jednostce realizującej zadania związane z wypłatą świadczeń wychowawczych

Opis stanu faktycznego

W wyniku analizy zapotrzebowań składanych do Urzędu Wojewódzkiego oraz zapisów na koncie 901 dochody budżetu, w zakresie dotyczącym otrzymanych przez Urząd środków dotacji na realizację kontrolowanego Programu wynikało, że:

- comiesięczne zapotrzebowania na środki dotacji przeznaczonej na świadczenia wychowawcze Urząd składał drogą elektroniczną do Urzędu Wojewódzkiego (do drugiego dnia miesiąca, którego dotyczyło zapotrzebowanie).
- Środki dotacji wpływały w transzach (od dwóch do siedmiu w miesiącu), w tym: 35 transz na łączną kwotę 43 805,4 tys. zł wpłynęło w 2016 r., 35 transz na kwotę 59 382,8 tys. zł w 2017 r. oraz 26 transz na kwotę 43 457,1 tys. zł do końca września 2018 r. Transze te w okresie od maja 2016 r. do czerwca 2017 r. wpływały przez okres całego miesiąca, natomiast od lipca 2017 r. w pierwszej połowie miesiąca.
- Urząd otrzymywał środki dotacji zarówno w kwotach niższych jak i wyższych niż ujęte w zapotrzebowaniach. Na przykład w październiku 2017 r. i w styczniu 2018 r. kwota otrzymana była wyższa niż wynikało to ze złożonego zapotrzebowania odpowiednio: o 145,2 tys. zł i 115,2 tys. zł, natomiast w grudniu 2017 r. i w sierpniu 2018 r. – niższa o 936,6 tys. zł i o 1 194,4 tys. zł.

W sprawie ujmowania w zapotrzebowanych kwot dotacji wynikających z faktycznych potrzeb, Dyrektor Departamentu, wyjaśniła że wysokość potrzebnych środków na wypłatę świadczenia wychowawczego była szacowana na podstawie dotychczasowych wypłat świadczeń, z uwzględnieniem planowych wypłat związanych z migracją ludności, ustaleniem prawa do świadczenia dla nowonarodzonych dzieci oraz z decyzji Wojewody lub Samorządowego Kolegium Odwoławczego (wypłaty z wyrównaniem z kilku miesięcy). Analizując przepływ środków na koncie brano pod uwagę kwotę zapotrzebowanych środków na dany miesiąc do kwoty faktycznie wydatkowanych w danym miesiącu, nie zaś do kwoty otrzymanej dotacji, gdyż często przekazywane środki były wyższe niż wynikało to z miesięcznych meldunków (zapotrzebowań). Treść meldunku nie nakładała na organ obowiązku analizy niewykorzystanych środków, wykazywana była w nich kwota wydatkowanej dotacji od początku roku wraz z kwotą na dany miesiąc.

Urząd otrzymywał środki dotacji w terminach umożliwiających prawidłową i terminową realizację finansowanego zadania (art. 149 ust. 1 ustawy o finansach publicznych<sup>19</sup>).

<sup>18</sup> Uchwałami Rady Miejskiej w Elblągu lub Zarządzeniami Prezydenta Elbląga.

<sup>19</sup> Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.), dalej: „ustawa o finansach publicznych”.

- W Urzędzie ustalono następujące terminy wypłat świadczenia wychowawczego:
- w siódmym (liczonym od końca miesiąca) ostatnim dniu roboczym dokonywano wypłat bezgotówkowych na rachunki beneficjentów,
  - przez cztery ostatnie dni robocze miesiąca realizowano wypłaty gotówkowe w placówkach pocztowych (dziewięć na terenie miasta Elbląga),
  - do ostatniego dnia miesiąca dokonywano dodatkowych przelewów na rachunki świadczeniobiorców, którzy złożyli nowe wnioski.

(akta kontroli str. 292-334)

Stwierzone  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu w badanym zakresie w latach objętych kontrolą.

OBSZAR

## 6. Sprawozdawczość związana ze świadczeniem wychowawczym

Opis stanu  
faktycznego

W badanym okresie Urząd sporządził i przekazał do Urzędu Wojewódzkiego 27 sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego. W Urzędzie do rejestracji m.in. wniosków z zakresu świadczenia wychowawczego używano systemu informatycznego OTAGO. Dane z tego systemu były pobierane przez system Centralnej Aplikacji Statystycznej (dalej: „CAS”).

Analiza czterech sprawozdań rzeczowo-finansowych<sup>20</sup> (14,8% ogółu) wykazała, że:

- wszystkie zostały sporządzone zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego<sup>21</sup> oraz wytycznymi Dyrektora Departamentu Polityki Rodzinnej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2017 r.<sup>22</sup>,
- przesłano je do Urzędu Wojewódzkiego, z wykorzystaniem CAS, po upływie od pięciu do siedmiu dni następujących po miesiącu, którego dotyczyło sprawozdanie, tj. w terminie określonym w § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia,
- dane generowane w CAS były spójne z danymi zawartymi w systemie OTAGO i zawierały m.in. dane dotyczące liczby faktycznie złożonych wniosków.

(akta kontroli str. 184-198, 335-408)

Stwierzone  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu w badanym zakresie w latach objętych kontrolą.

## IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

<sup>20</sup> Sprawozdania za cztery miesiące: październik i grudzień 2017 r. oraz za styczeń i sierpień 2018 r.

<sup>21</sup> Dz. U. poz. 1813.

<sup>22</sup> Nr DSR-III.820.4.1.2017/KG.

## V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia  
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, *M* stycznia 2019 r.

Kontrolerzy  
Wojciech Dąbrowski  
Specjalista kontroli państwowej

  
podpis

Delegatura w Olsztynie  
Dyrektor  
Piotr Górny

  
podpis

Najwyższa Izba Kontroli  
Beata Saba  
Starszy inspektor kontroli państwowej

  
podpis

1  
2  
3  
4

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY  
5708 S. UNIVERSITY AVE. CHICAGO, ILL. 60637  
TEL: 773-936-3200 FAX: 773-936-3201  
WWW.CHICAGO.LIBRARY.EDU

